

Idéprogram

Fastställt av
förbundsstämman
2009

**Studieförbundet
Vuxenskolan**

*Många
små steg
till ett
hållbart
samhälle*

INNEHÅLL

Idéprogrammet i korthet	___ 3
Människosyn	_____ 4
Bildningssyn	_____ 5
Demokratisyn	_____ 7
Kultursyn	_____ 7
Hållbar utveckling	_____ 9
Miljö	_____ 11
Förnya och utveckla demokratin	_____ 13
Mångfald	_____ 15
Global utveckling	_____ 17
Lokal utvecklingskraft	_____ 19

Idéprogrammet i korthet

Studieförbundet Vuxenskolornas, SVs, uppdrag är att ge människor redskap att upptäcka sina egna möjligheter och få kraft och motivation att utvecklas i samspel med andra. Folkbildningen stärker oss som människor och utvecklar vår demokratiska syn. I takt med att världen förändras och människans behov av att öka sina kunskaper växer, förstärks folkbildningens uppdrag. Det livslånga lärandet blir allt viktigare för varje människas utveckling och i detta ligger nya och spännande utmaningar för SV.

I idéprogrammet beskriver vi vår syn på människan, bildning, demokrati och kultur. Det berättar om det demokratiska samhälle vi verkar för, de idéer vi som studieförbund avser att driva och den uppgift vi ser att folkbildningen har i det framtida samhällsbygget. Den sammanfattas i vår vision och värdegrund.

I idéprogrammet står arbetet för en hållbar samhällsutveckling i fokus. För SV är hållbar utveckling samspelet mellan ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Ökad kunskap, bildning och engagemang samt lokal förankring är grundstenar i bygget av ett hållbart samhälle. Detta är en spännande utmaning för folkbildningen.

Folkbildningen kan aldrig vara passiv och fri från värderingar. För att fullgöra vår uppgift att vara ifrågasättande och agerande måste folkbildningen stå fri i förhållande till stat och kommun när det gäller mål och arbetsätt.

Värdegrund

SV hävdar alla människors lika värde och rättigheter.

Vår bildningssyn bygger på människans förmåga att själv forma sitt liv tillsammans med andra människor och med hänsyn till miljön.

Människosyn

Utgångspunkten för SV är respekten för människans frihet. Varje människa har unika särdrag, egenskaper och drömmar att förverkliga. Alla människor oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder ska återkommande få möjligheter att växa och utvecklas.

I en värld där gränser får allt mindre betydelse ökar samspelet mellan människor vilket i sin tur föder nya tankar och idéer utvecklas. När människor möts, lär sig nya saker och vidgar sina perspektiv frigörs en drivkraft som stärker samhället. Ett öppet och demokratiskt samhälle är förutsättningen för samhällets och människans fortsatta utveckling.

SV tar avstånd från främlingsfientlighet, diskriminering, rasism, våld, mobbning samt intolerans, såväl kulturellt som religiöst.

Bildningssyn

SVs bildningssyn utgår ifrån att människors lärande sker i mötet med det nya och okända, tolkat utifrån egna och andras erfarenheter. I vår bildningssyn ligger att möta människor på individens egna villkor. Bildning är en process som formar våra tankar och personligheter. Det räcker alltså inte med överföring av information för att få kunskap. Informationen behöver värderas, integreras, förstås och mogna till insikt. Den pedagogik som studiecirkeln erbjuder är ett effektivt verktyg för att uppnå detta.

I goda miljöer är lärandet en ständigt pågående process där deltagarna har huvudinflytandet. Ämnet är angeläget och atmosfären trygg. Det fria och frivilliga folkbildningsarbetet tillgodoser viktiga behov av bildning och personlig utveckling samtidigt som det ger plats för gemenskap och glädje samt bidrar till att utveckla demokratin.

SV utgår från att all kunskap har lika värde, oavsett om det gäller yrkeskunskap, vetenskaplig kunskap, kunskap vi förvärvar i vardagslivet eller konstnärlig kunskap. Viss kunskap överförs genom talade eller skrivna ord medan annan bäst förs vidare genom seder och bruk eller genom eget lärande och skapande.

Kompetens är förmågan att tillämpa kunskap, erfarenheter, färdigheter och attityder på ett relevant sätt. Den tillgodoser vi oss genom teoretisk utbildning, men också genom erfarenheter från arbetslivet, förenings- och samhällsarbete. SV och folkbildningen är en aktiv part i att stärka och skapa helhet i människors olika kompetenser. Detta är en viktig del i individens rätt till ett livslångt lärande.

Demokratisyn

En central uppgift för SV är att försvara och utveckla demokratin. Demokrati måste ständigt erövrars. En fungerande demokrati bygger på en ständigt pågående dialog mellan människor. Det behövs många mötesplatser i vardagen, där det finns möjlighet att finna ny kunskap, bryta åsikter och tankar samt skaffa sig redskap för att påverka samhällsutvecklingen. I centrum för detta står människans rätt att vara en aktiv samhällsmedborgare. Civilsamhällets mångfald är en grundsten i vårt demokratiska samhällssystem.

Kultursyn

SVs kultursyn har ett tydligt bildningsperspektiv och utgår ifrån att en fri och självständig kultur är av grundläggande betydelse för samhällsutvecklingen. Den värnar yttrandefrihet och mångfald, ger möjligheter till delaktighet och skapar arenor för kritiska och självständiga diskussioner, vilket är en förutsättning för en levande demokrati.

Alla människor har rätt till ett spännande kulturutbud och eget skapande oavsett var i landet man bor. Att visa sitt skapande för andra människor är ett sätt att göra sin röst hörd i det offentliga samtalet. Fler kulturarenor behövs för att många människor ska kunna producera och göra sin kultur offentlig. Det gäller inte minst nyskapande och utmanande kulturformer. SV är en viktig lokalt förankrad kulturarrangör där både amatören och den professionella kulturutövaren ska ges möjlighet att uttrycka sig.

Kulturen är en kraftkälla både för personlig hälsa och utveckling samt för tillväxt i samhället. Ett rikt lokalt kulturliv kan vara en avgörande faktor för var människor väljer att bo och verka eller var företag väljer att etablera sig. Lokalt förankrad kultur ger identitet och självkänsla.

Kulturtraditioner ger historiska och kulturella rötter åt människor. Äldre tiders kulturyttringar är värda att vårda och bevara som kunskapsbank för nutidens och framtidens kulturskapare. Folkbildningen och övriga civilsamhället är samtidigt starka aktörer i förnyelsen av kulturlivet och en garant för att kulturen får en bred förankring.

Vision

SVs vision är en värld som präglas av hållbar utveckling.

Genom att öka alla människors inflytande och delaktighet, stärker vi demokratin.

SV är mångfaldens studieförbund som ger varje människa möjligheter att växa.

SV är den mest pådrivande och engagerade lokala kraften för utveckling av föreningsliv, kultur och samhälle.

Hållbar utveckling

SVs vision om ett hållbart samhälle bygger på inställningen att mänsklig verksamhet inte ska äventyra kommande generationers möjligheter att leva, utvecklas och förverkliga sina drömmar. Ett hållbart samhälle kan bara uppnås på demokratisk väg, med hjälp av fria, delaktiga människor i en marknadsekonomi som bygger på hänsyn till människor och miljö.

En hållbar utveckling innebär att de grundläggande mänskliga behoven kan tillgodoses överallt på jorden inom ramen för en ekologiskt hållbar resursanvändning.

En hållbar utveckling är vägen till ett samhälle där alla människor har samma möjligheter att fullt ut vara aktiva medborgare. Det kräver att utanförskapet minskar och att många människor deltar i det demokratiska arbetet. Omställningen till en hållbar samhällsutveckling ställer stora krav på människor, stater, företag och organisationer att använda jordens resurser mer effektivt och på ett rättvist sätt. Men det ställer också krav på att vi tar tillvara de resurser som varje människa bär på. Det kräver kunskap, insikt och engagemang.

Miljö

Naturens resurser utsätts för allt större tryck från mänsklig verksamhet. Det märks bland annat i förändringar i ozonlagret, en minskande biologisk mångfald, växthuseffekt och försurning. Naturens långsiktiga produktionskraft i åkrar, skogar, hav och sjöar minskar på många håll samtidigt som antalet människor som ska leva av dessa resurser ständigt ökar. Det vilar ett ansvar på nu levande generationer att styra in på en väg som ger en ekologiskt hållbar omsättning av naturens resurser.

Den globala uppvärmningen är det mest omfattande miljöproblemet idag, inte minst för att det i sin tur förvärrar många andra miljöproblem. Klimatsystemet klarar inte dagens belastning, utsläppen av växthusgaser måste därför anpassas till vad naturen tål. De allvarliga effekter som inträffar trots utsläppsbegränsning behöver hanteras gemensamt.

Människor världen över har rätt att kräva ett politiskt ledarskap med förmåga att sluta gemensamma överenskommelser för att komma tillrätta med klimatproblemen. Det vilar också ett ansvar på den enskilde individen att genom ställningstaganden och egna förändringar engagera sig i klimatfrågans utmaningar – och dess möjligheter.

SV ser som sin uppgift att höja kunskapen och insikten om miljöfrågor och ge människor möjligheter att själva bidra till en bättre miljö genom aktiva och medvetna val.

SV ska vara en pådrivande kraft i klimat- och miljöfrågor och anpassa sin egen verksamhet så att den inte tär på ändliga resurser.

Förnya och utveckla demokratin

Demokratin kan aldrig tas för given. Ännu idag lever huvuddelen av världens befolkning i politiska system som kan betraktas som ofullständiga demokratier eller rena diktaturer. Det är endast i öppna samhällen, som står upp för grundläggande fri- och rättigheter, som demokratin får sin livskraft.

Människors delaktighet och möjlighet till inflytande behövs i det demokratiska arbetet. Varje människa har ett ansvar för att bidra till och utveckla det demokratiska samhället. Fler människor behöver göra sin röst hörd och ha verklig möjlighet att påverka beslut. Fullständig demokrati kräver jämlika villkor mellan män och kvinnor.

Trygghet, frihet och personlig integritet är förutsättningar för det öppna demokratiska samhället. Bekämpningen av terrorism och annan brottslighet syftar till att slå vakt om detta. Människors integritet måste alltid försvaras. För att värna individen krävs därför både en lagstiftning som skyddar den personliga integriteten och det öppna demokratiska samhället. SV ser det som sin uppgift att upplysa om, stärka och utveckla diskussionen kring integritet så att fler människor ska se värdet i sin egen och andras integritet.

Ett offensivt samhällsstöd på alla nivåer är avgörande för folkbildningens roll som bildningsbyggare. Lika viktigt är att samhället bidrar till att garantera samlingslokaler som är tillgängliga för alla medborgare, både i byn och i stadsdelen.

Världen krymper. Avstånden i tid och rum minskar mellan människor. En öppnare värld skapar möjligheter för individen att utvecklas. Arbetsmarknaden blir alltmer global och inte minst ungdomar väljer att studera eller arbeta i

andra länder. Det är positivt eftersom det innebär att vi växer och utvecklas.

Den digitala utvecklingen öppnar nya möjligheter och världar av bildning, kunskap och underhållning. På nätet växer ett lärande som på många sätt liknar folkbildningens: det är fritt och frivilligt, behovs- och intressestyrt och med ett tydligt underifrånperspektiv. För SV, som en offensiv folkbildningsorganisation, är det en självklarhet att bejaka denna utveckling och samtidigt medverka till att bildningsperspektivet utvecklas.

SV ser också som sin uppgift att medverka till att de nätbaserade mötesplatserna blir tillgängliga för alla. Möjligheten till delaktighet på nätet får inte grusas av odemokratiska krafter, ekonomiska förutsättningar eller brist på kunskap.

Mångfald

Genom att ifrågasätta och pröva existerande normer skapar vi insikt och kontakt mellan människor. Det öppna och inkluderande samhälle vi eftersträvar förutsätter eftertanke, nyfikenhet och respektfulla möten mellan människor. Inom SV ska normer prövas och ifrågasättas.

Sveriges demokrati och välfärd hade aldrig varit så stark om vi inte tagit till oss kunskap, kompetens och teknik från andra länder. Sverige idag behöver i större utsträckning ta till vara mångfaldssamhällets resurser. Den som har erfarenhet från andra delar av världen bidrar med nya metoder och tänkesätt. Vi är övertygade om att detta ger framgång och utveckling såväl i näringslivet och det civila samhället som i offentlig verksamhet.

Sverige är i dag ett samhälle där många människor står utanför arbetsmarknaden och lever i utanförskap, vilket också lett till stora utanförskaps-

områden”, framförallt i storstadsregioner. Det är en särskild prioritering och utmaning för SV att vara en resurs för ett ökat samhällsengagemang i dessa områden och därmed bidra till ökad integration i samhället.

SV ska vara en mötesplats för mångfald, där förståelse för olikheter utvecklas. I SV står den enskilda människan i fokus. Utveckling sker när människor möts och idéer får brytas.

Global utveckling

Resursfördelning mellan länder är central för utvecklingen av ett hållbart samhälle. Jorden kan föda hela sin befolkning, men det förutsätter en jämnare fördelning av resurserna inom jordbruk och livsmedelsproduktion.

En ekonomisk hållbar utveckling kräver inte bara resurseffektivisering utan även långsiktighet, något som förutsätter goda internationella relationer. I takt med att världens länder blir alltmer beroende av varandra ökar behovet av internationella ekonomiska överenskommelser. Den privata äganderätten ska stärkas och försvaras, inte minst i fattiga länder där transnationella företag skaffat sig stor makt på bekostnad av lokala bönder och urbefolkning.

Handel bidrar till ökad välfärd i världen. Människor som möts och handlar med varandra sprider idéer och kunskap och bidrar därmed till en demokratisk utveckling.

Studiecirkeln är en effektiv arbetsmetod för kunskapssökande och demokratiarbete. Den pedagogik som studiecirkeln står för är folkbildningens bidrag i arbetet med att stärka den lokala utvecklingskraften i världen.

Lokal utvecklingskraft

Hela Sverige har rätt att utvecklas. Det gäller såväl storstaden som mindre tätorter och landsbygd. Utveckling handlar både om rätt till likvärdiga förutsättningar vad gäller exempelvis bostäder, service, kommunikation och utbildning som att ta till vara den kraft som människorna i det lokala samhället utgör. Ett förbättrat klimat för entreprenörer, ökad småskalighet, stimulans av den sociala ekonomin och en lokalt förankrad kulturverksamhet skapar tillväxt och frigör därmed resurser för utveckling. Folkbildningen är en nyckel i detta arbete.

Civilsamhället och den ideella sektorns roll som det nav kring vilket det lokala samhällslivet snurrar blir allt viktigare. På många orter runt om i landet innebär den demografiska situationen att det inom en snar framtid uppstår ett kraftigt behov av arbetskraft för att klara vård och service på många orter i landet. Likartade problem finns också i andra delar av Europa. Konkurrensen om arbetskraft kommer att bli stor. En stark lokal utveckling med ett väl fungerande civilsamhälle är en betydande konkurrensfördel för de orter som vill utvecklas.

SV erbjuder människor redskap för att själva, och i samverkan med andra, bli aktiva och drivande för utveckling av det lokala samhället. I kraft av vår starka lokala närvaro och förankring har vi ett särskilt ansvar att vara en central aktör i detta arbete.

**Studieförbundet
Vuxenskolan**

Box 1109

111 81 Stockholm

Tel 08-587 686 00

Fax 08-587 686 01

info@sv.se

www.sv.se

©2010 SV

Grafisk form: ConForza

Svärd & Söner Tryckeri, Falköping 2010

Best nr 76857